

ΕΠΙΒΙΩΤΙΚΟΙ ΚΕΡΑΤΟΣΠΟΓΓΟΙ ΣΤΟ ΕΔΩΔΙΜΟ ΑΣΚΙΔΙΟ
Microcosmus sabatieri

Κυροδήμου Μ.¹, Βουλτσιάδου Ε.¹, Βαφειδης Δ.²

¹ Τομέας Ζωολογίας, Τμήμα Βιολογίας, ΑΠΘ, 54124 Θεσσαλονίκη

² Τμήμα Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών,
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Νέα Ιωνία Μαγνησίας

Η εργασία αυτή εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πρόγραμμα για τη μελέτη ιδιαίτερων ενδιαιτημάτων που διαμορφώνονται στο θαλάσσιο οικοσύστημα με την παρουσία ή τη δράση οργανισμών. Το κοινό, εδώδιμο ασκίδιο *Microcosmus sabatieri* Roule, 1885 μελετήθηκε στο πλαίσιο αυτό για την επιβιωτική σπογοπανίδα του από δείγματα που συλλέχθηκαν σε 10 σταθμούς στις ακτές των νησιών Καντελιούσα, Τήλο, Χάλκη και Σύμη στη Δωδεκάνησο. Συνολικά εξετάστηκαν 115 άτομα ασκιδίων και σχεδόν σε όλα βρέθηκαν επιβιωτικοί δημόσπογγοι. Στην παρούσα φάση, μελετήθηκαν οι κερατόσπογγοι (τάξεις Dictyoceratida, Dendroceratida και Verongida) που διακρίνονται για τη μαλακή και εύκαμπτη σύσταση του σκελετού τους και για την προτίμησή τους σε ρηχά και σχετικά θερμά νερά. Σαράντα πέντε δείγματα κερατόσπογγων που ταξινομήθηκαν σε 13 είδη, βρέθηκαν σε 38 από τα ασκίδια που εξετάστηκαν. Με τη μελέτη αυτή προστίθενται τρία νέα είδη στη μέχρι σήμερα γνωστή σπογοπανίδα του Νοτίου Αιγαίου, ενώ ένα από αυτά αναφέρεται για πρώτη φορά ως στοιχείο της πανίδας του Αιγαίου. Επικρατέστεροι, όσον αφορά τη συχνότητα της παρουσία τους αλλά και την επιφάνεια κάλυψης του ασκιδίου-υποστρώματος ήταν οι σπόγγοι *Ircinia fasciculata*, *Fasciospongia cavernosa*, *Sarcotragus foetidus* και *Aplysilla rosea*. Οι κερατόσπογγοι κάλυπταν το 15% της συνολικής επιφάνειας των ασκιδίων επάνω στα οποία βρέθηκαν. Η θετική συσχέτιση μεταξύ της επιφάνειας κάλυψης των επιβιωτικών κερατόσπογγων και των μορφομετρικών χαρακτηριστικών των ασκιδίων (μήκος, περίμετρος, όγκος, υγρό βάρος, ολική επιφάνεια) δεν ήταν ισχυρή. Η χωροδιάταξη των κερατόσπογγων επάνω στον πτυχωτό χιτώνα των ασκιδίων έδειξε μια έντονη προτίμηση των προνυμφών τους για εγκατάσταση στην οπισθοκοιλιακή πλευρά των τελευταίων. Αυτό φαίνεται να σχετίζεται (1) με το γεγονός ότι αυτή η πλευρά των ασκιδίων είναι η ασθενέστερα φωτισμένη και (2) με τη μεγάλη αφθονία των μακροφυκών, που αποτελούν ανταγωνιστές των σπόγγων για χώρο, στην περισσότερο εκτεθειμένη στο φως πρόσθια και ραχιαία περιοχή των ατόμων που μελετήθηκαν.

**EPIBIONTIC KERATOSE SPONGES OF THE ASCIDIAN
*Microcosmus sabatieri***

Kyrodinou M.¹, Voultziadou E.¹, Vafidis D.²

¹*Department of Zoology, School of Biology, Aristotle University of Thessaloniki,
54124 Thessaloniki, Greece*

²*Department of Ichthyology and Aquatic Environment, School of Agricultural
Sciences, University of Thessaly, Nea Ionia, Magnesia, Greece*

This paper is part of a research project aiming to the study of special marine habitats formed by ecosystem engineering species, such as sponges and tunicates. Under this scope, the common, edible ascidian *Microcosmus sabatieri* Roule, 1885 was studied for its associated sponge epifauna. Samples were collected from 10 stations on the coasts of Kandeliousa, Tilos, Chalki and Symi Islands in Dodecanese. In total, 115 ascidian individuals bearing epibiontic demosponges on the external surface of their tunic were examined. At the present stage, keratose sponges (orders Dictyoceratida, Dendroceratida and Verongida), known for their soft and flexible spongin skeleton and their preference to live in shallow warm waters, were surveyed. Forty five keratose sponge specimens, classified into 13 species were found on 38 of the ascidians examined. Three of these species were new records for the fauna of the South Aegean and one of them is a new element for the Aegean sponge fauna. Most dominant, both in frequency of appearance and in area covered on the ascidian tunic, were the sponges *Ircinia fasciculata*, *Fasciospongia cavernosa*, *Sarcotragus foetidus* and *Aplysilla rosea*. Keratose sponges covered 15% of the total surface of the ascidians on which they were attached. The correlation between the keratose sponge cover and the morphometric characteristics of the ascidian individuals (length, perimeter, volume, wet weight, total surface area) was not strong. The spatial distribution of keratose sponges on the wrinkled tunic of the ascidians revealed a strong preference of sponge larvae for settlement on the posterior-ventral surface of the latter. This is probably related with the reduced light conditions at this side of the ascidians and with the fact that macroalgae, which are potential substrate competitors for sponges, were observed with high abundances on the exposed to light anterior and dorsal surface of the ascidians studied.